

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

Α. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Πλούταρχος, Περί Ἀλεξάνδρου τύχης καὶ ἀρετῆς, 6 329A-D

Καὶ μὴν ἡ πολὺ θαυματομένη πολιτεία τοῦ τῆν Στωικῶν αἵρεσιν καταβαλομένου Ζήνωνος εἰς ἓν τοῦτο συντείνει κεφάλαιον, ἵνα μὴ κατὰ πόλεις μηδὲ δήμους οἰκῶμεν ἰδίους ἕκαστοι διωρισμένοι δικαίους, ἀλλὰ πάντας ἀνθρώπους ἡγώμεθα δημότας καὶ πολίτας, εἷς δὲ βίος ἢ καὶ κόσμος, ὡσπερ ἀγέλης συννόμου νόμῳ κοινῶ συντρεφομένης. Τοῦτο Ζήνων μὲν ἔγραψεν ὡσπερ ὄναρ ἢ εἶδωλον εὐνομίας φιλοσόφου καὶ πολιτείας ἀνατυπωσάμενος, Ἀλέξανδρος δὲ τῷ λόγῳ τὸ ἔργον παρέσχεν. Οὐ γὰρ, ὡς Ἀριστοτέλης συνεβούλευεν αὐτῷ, τοῖς μὲν Ἑλλήσιν ἡγεμονικῶς τοῖς δὲ βαρβάροις δεσποτικῶς χρώμενος, καὶ τῶν μὲν ὡς φίλων καὶ οἰκείων ἐπιμελόμενος τοῖς δ' ὡς ζῴοις ἢ φυτοῖς προσφερόμενος, πολέμων πολλῶν καὶ φυγῶν ἐνέπλησε καὶ στάσεων ὑπούλων τῆν ἡγεμονίαν, ἀλλὰ κοινὸς ἦκεν θεόθεν ἀρμοστής καὶ διαλλακτῆς τῶν ὄλων νομίζων, οὐς τῷ λόγῳ μὴ συνῆγε τοῖς ὄπλοις βιαζόμενος καὶ εἰς ταῦτο συνενεγκῶν τὰ πανταχόθεν, ὡσπερ ἐν κρατῆρι φιλοτησίῳ μίξας τοὺς βίους καὶ τὰ ἦθη καὶ τοὺς γάμους καὶ τὰς διαίτας, πατρίδα μὲν τῆν οἰκουμένην προσέταξεν ἡγεῖσθαι πάντας, ἀκρόπολιν δὲ καὶ φρουρὰν τὸ στρατόπεδον, συγγενεῖς δὲ τοὺς ἀγαθοὺς, ἀλλοφύλους δὲ τοὺς πονηροὺς·

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «**Σωστό**», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «**Λάθος**», αν είναι λανθασμένη. Να τεκμηριώσετε τις απαντήσεις σας με παραπομπές στο κείμενο.

1. Ο Ζήνων προτείνει οι άνθρωποι να ζουν σε διαφορετικές πολιτείες με διαφορετικούς κανόνες δικαίου.
2. Η ιδεώδης πολιτεία του Ζήωνα παρομοιάζεται με μία αγέλη ζώων που ζουν σύμφωνα με τον «νόμο».
3. Ο Αλέξανδρος απέφυγε τους πολέμους, επειδή ακολούθησε τις συμβουλές του Αριστοτέλη.
4. Ο Αλέξανδρος χρησιμοποίησε βία, όταν δεν επαρκούσε ο λόγος.
5. Ο Αλέξανδρος απαιτούσε να θεωρούνται ὄλοι οι αλλόφυλοι πονηροί.

Μονάδες 10

B1. Με βάση το απόσπασμα «**κοινὸς ἦκεν θεόθεν...ἡγεῖσθαι πάντας**», να εντοπίσετε δύο χαρακτηριστικά που αποδίδει ο Πλούταρχος στον Αλέξανδρο (μονάδες 2) και να συνδέσετε αυτά τα χαρακτηριστικά με τη νέα αντίληψη για την πατρίδα και την οικουμένη (μονάδες 8).

Μονάδες 10

B2. ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Στο ἔργο «Τὰ εἰς ἑαυτὸν» ο Ρωμαῖος αυτοκράτορας Μάρκος Αὐρήλιος καταγράφει τους στοχασμούς του με βάση τη στωική φιλοσοφία.

Ἄσχετα με το αν το Σύμπαν το αποτελούν άτομα ή μία συγκροτημένη Φύση, πρώτο και βασικό σου αξίωμα ας είναι το: «Εἶμαι μέρος ενός συνόλου που υπακούει σε φυσικούς νόμους». Δεύτερο, ὅτι «με συνδέει μια συγγένεια με τα ομοειδή μέρη». Ἐχοντας αυτά κατά νου, εφ' ὅσον αποτελώ ἕνα μέρος, δεν θα δυσανασχετήσω με κάτι που θα απονείμει το ὄλον, γιατί τίποτα δεν εἶναι ἐπιζήμιον για το μέρος αν συμφέρει στο ὄλον. Γιατί το σύμπαν δεν ἐμπεριέχει τίποτα που να μην εἶναι προς το συμφέρον του· αυτό εἶναι μὲν κοινὸ γνῶρισμα ὄλων των φύσεων – μόνο που η φύση του κόσμου ἔχει ἀκόμη ἕνα προνόμιο: καμία ἐξωτερική αἰτία δεν την υποχρεώνει να γεννήσει κάτι βλαβερό για τον εαυτό της. Ὅσο θα θυμούμαι ὅτι εἶμαι μέρος ενός τέτοιου συνόλου, θα μὲνῃ ευχαριστημένος, ὅτι και να προκύψει. Και εφ' ὅσον με συνδέει ἕνα εἶδος συγγένειας με τους συνανθρώπους μου δεν θα πράξω τίποτε το ἀκοινωνητο, κι ἀκόμη περισσότερο, θα κατευθύνω κάθε μου παρόρμηση προς το κοινωνικό συμφέρον, συγκρατώντας κάθε ἀντίθετη παρόρμηση. Αν το κατορθώσεις αυτό, δεν μπορεί παρά να κυλά ἀρμονικά η ζωή, ὅπως θα μπορούσες να φανταστείς πως κυλά η ζωή ενός πολίτη που ἐπιδίδεται σε πράξεις ωφέλιμες για τους συμπολίτες του και μένει ευχαριστημένος με ὅσα του ἀπονέμει η πολιτεία.

Μάρκος Αὐρήλιος, Τὰ εἰς ἑαυτὸν, 10,6 (μτφρ. Γ. Αβραμίδης, εκδ. Θύραθεν, Θεσσαλονίκη, σσ. 193-194).

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ ΠΡΟΠΥΛΑΙΑ ΡΕΘΥΜΝΟ

Να εντοπίσετε δύο ομοιότητες ανάμεσα στην Πολιτεία του Ζήνωνα, όπως περιγράφεται στο απόσπασμα «Καὶ μὴν...τὸ ἔργον παρέσχευ.» και στο παράλληλο κείμενο του Μάρκου Αυρήλιου.

Μονάδες 10

B3. Να συμπληρώσετε το κενό στις παρακάτω προτάσεις με ομόρριζα, απλά ή σύνθετα, των λέξεων με έντονη γραφή:

α) **συντείνει**: Χαμήλωσε την του ήχου της τηλεόρασης.

β) **αἵρεσιν**: Η συμμετοχή στην εκδρομή ήταν

γ) **κρατῆρι**: Αν και ηλικιωμένος, είχε γερή

δ) **ἐνέπλησε**: Η υπογεννητικότητα οδηγεί σε μείωση του

ε) **χρώμενος**: Διάβασε τις οδηγίες

Μονάδες 10

B4. Να γράψετε στο τετράδιό σας δίπλα στον αριθμό της Στήλης Α το γράμμα από τη Στήλη Β που αντιστοιχεί στην ορθή απάντηση:

Στήλη Α	Στήλη Β
1. Μία από τις μεθόδους του Σωκράτη για την αναζήτηση της αλήθειας ήταν	α. τὸ πείραμα.
	β. ἡ διάλεξι.
	γ. ἡ διαλεκτικὴ.
2. Ἡ ιδεώδης Πολιτεία του Πλάτωνα κοσμεῖται ἀπὸ	α. σοφία, ἀνδρεία, δικαιοσύνη, σωφροσύνη.
	β. σοφία, ἀνδρεία, πραότητα, δικαιοσύνη.
	γ. μετριοφροσύνη, ἀνδρεία, δικαιοσύνη, παρρησία.
3. Ὁ Ἀριστοτέλης εἶχε ὡς πατέρα	α. τὸν Ἀμύντα τὸν Γ΄.
	β. τὸν Νικόμαχο.
	γ. τὸν Διογένη τὸν Λαέρτιο.
4. Ὁ Ξενοκράτης διήυθυνε	α. τὴν Ἀκαδημία.
	β. τὸ Λύκειο.
	γ. τὸν Περίπατο.
5. Ὁ Ἡράκλειτος υποστήριξε ὅτι	α. δαίμων εἶναι ὁ χαρακτήρας τοῦ ἀνθρώπου.
	β. ἡ εὐδαιμονία σχετίζεται μετὰ πλούσια κοπάδια.
	γ. ἡ εὐδαιμονία εἶναι ἐνέργεια τῆς ψυχῆς.

Μονάδες 10

Γ. ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Θουκυδίδης, Ἱστορίαι, Θ 81.1-2

(εκδ. H.S. Jones και J.E. Powell, Thucydides Historiae, Oxford Classical Texts, Οξφόρδη 1902)

Μετά το ολιγαρχικό πραξικόπημα του 411 π.Χ. στην Αθήνα και την ανταρσία των δημοκρατικών του αθηναϊκού στόλου που ναυλοχούσε στη Σάμο, ο Θρασύβουλος επιτυγχάνει την επιστροφή του Αλκιβιάδη από την εξορία.

Οἱ δὲ προεστῶτες ἐν τῇ Σάμῳ καὶ μάλιστα Θρασύβουλος, αἰεὶ γε τῆς αὐτῆς γνώμης ἐχόμενος, ἐπειδὴ μετέστησε τὰ πράγματα, ὥστε κατάγειν Ἀλκιβιάδην, [καὶ] τέλος ἀπ' ἐκκλησίας ἔπεισε τὸ πλῆθος τῶν στρατιωτῶν, καὶ ψηφισαμένων

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ ΠΡΟΠΥΛΑΙΑ ΡΕΘΥΜΝΟ

αυτῶν Ἀλκιβιάδῃ κάθοδον καὶ ἄδειαν πλεύσας ὡς τὸν Τισσαφέρην κατῆγεν ἐς τὴν Σάμον τὸν Ἀλκιβιάδην, νομίζων μόνην σωτηρίαν εἶ Τισσαφέρην αὐτοῖς μεταστήσειεν ἀπὸ Πελοποννησίων. γενομένης δὲ ἐκκλησίας τὴν τε ἰδίαν ξυμφορὰν τῆς φυγῆς ἐπητιάσατο καὶ ἀνωλοφύρατο ὁ Ἀλκιβιάδης, καὶ περὶ τῶν πολιτικῶν πολλὰ εἰπὼν ἐς ἐλπίδας τε αὐτοὺς οὐ σμικρὰς τῶν μελλόντων καθίστη, καὶ ὑπερβάλλων ἐμεγάλυνε τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν παρὰ τῷ Τισσαφέρνει, ἵνα οἱ τε οἴκοι τὴν ὀλιγαρχίαν ἔχοντες φοβοῖντο αὐτὸν καὶ μᾶλλον αἱ ξυνωμοσίαι διαλυθεῖεν καὶ οἱ ἐν τῇ Σάμῳ τιμιώτερόν τε αὐτὸν ἄγοιεν καὶ αὐτοὶ ἐπὶ πλέον θαρσοῖεν, οἱ τε πολέμιοι τῷ Τισσαφέρνει ὡς μάλιστα διαβάλλοιντο καὶ [ἀπὸ] τῶν ὑπαρχουσῶν ἐλπίδων ἐκπίπτειεν.

ἄδειαν: ἀμνηστία

ἀνωλοφύρατο: θρηνολογούσε

ξυνωμοσίαι: ὀλιγαρχικὲς ὁργανώσεις

Γ1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση του παρακάτω αποσπάσματος: «**Οἱ δὲ προεστῶτες ... Πελοποννησίων.**».

Μονάδες 20

Γ2. Ο Αλκιβιάδης μεγαλοποιεῖ την επιρροή που ασκεί στον Τισσαφέρνη. Ποιες σκοπιμότητες εξυπηρετεῖ η ἐνέργειά του αὐτή;

Μονάδες 10

Γ3.α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμία ἀπὸ τις παρακάτω λέξεις:

πλήθος : τη δοτικὴ πληθυντικῆς

ἴδιαν : τον ἴδιο τύπο στον συγκριτικὸ βαθμὸ

πολλὰ : τον ἴδιο τύπο στον υπερθετικὸ βαθμὸ

ἑαυτοῦ : την αιτιατικὴ πληθυντικῆς θηλυκοῦ γένους στο β ' πρόσωπο

ὑπαρχουσῶν : τον ἴδιο τύπο στο αρσενικὸ

ἐλπίδων : τη δοτικὴ του ενικοῦ

(μονάδες 6)

Γ3.β. «[καὶ] τέλος ἀπ' ἐκκλησίας ἔπεισε τὸ πλήθος τῶν στρατιωτῶν, καὶ ψηφισαμένων αὐτῶν Ἀλκιβιάδῃ κάθοδον καὶ ἄδειαν πλεύσας ὡς τὸν Τισσαφέρην κατῆγεν εἰς τὴν Σάμον τὸν Ἀλκιβιάδην»: Να μεταφέρετε τις υπογραμμισμένες λέξεις στον παρακείμενο στον ἴδιο τύπο στον ὁποῖο βρίσκονται.

(μονάδες 4)

Μονάδες 10

Γ4.α. Να χαρακτηρίσετε συντακτικὰ τους ὅρους που εμφανίζονται στο ἀδίδακτο με ἔντονα γράμματα:

τὰ πράγματα, ἄδειαν, ὡς τὸν Τισσαφέρην, ἐκκλησίας, τῶν μελλόντων, οἴκοι, τῷ Τισσαφέρνει.

(μονάδες 7)

Γ4.β. πλεύσας: να χαρακτηρίσετε συντακτικὰ τη μετοχή και να την αναλύσετε στην ἀντίστοιχη δευτερεύουσα πρόταση.

(μονάδες 3)

Μονάδες 10